

موضوع

بخشنامه شماره ۹۶/۲۳۵۰۷۶ مورخ ۱۳۹۶/۰۷/۲۷؛ ابلاغ دستورالعمل رعایت قوانین و مقررات در مؤسسات اعتباری

شماره: ۹۶/۲۳۵۰۷۶

تاریخ: ۱۳۹۶/۰۷/۲۷

موضوع: جهت اطلاع مدیران عامل محترم بانکهای دولتی غیر دولتی شرکت دولتی پست بانک مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک ایران ونزوئلا ارسال میشود.

تدوین الزامات رعایت قوانین و مقررات در مؤسسات اعتباری مطابق با استانداردهای بین المللی

با سلام؛

احتراما، همانگونه که مستحضرنند مدیریت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات (تطبیق در بانک ها در اسناد و متون گوناگون مورد توجه قرار گرفته و تعاریف مختلفی از آن ارایه شده است. لیکن یکی از متداول ترین تعاریفی که در مقررات بانکی بسیاری از کشورها مورد استفاده قرار گرفته عبارت است از «احتمال زیان ناشی از شمول جرمه ها و مجازاتهای قانونی تنبیهات نظارتی و آسیب به حسن شهرت به دلیل عدم رعایت قوانین و مقررات و سایر الزامات ناظر بر فعالیتهای بانکی». در سالهای اخیر به دلیل افزایش حساسیت ها و دغدغه ها در سطوح ملی و بین المللی در خصوص سوء استفاده از بانک ها برای مقاصد و اهداف مجرمانه در زمینه هایی چون پولشویی و تامین مالی تروریسم نقض تحریم های بین المللی و نیز جرایم مالی به ویژه رشوه و اختلاس موضوع رعایت قوانین و مقررات در بانکها از اهمیت فزاینده ای برخوردار شده است؛ تا جایی که بسیاری از بانکهای بزرگ دنیا خاصه بانکهای فعال در عرصه بین المللی سرمایه گذاری های هنگفتی را برای مدیریت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات انجام داده و منابع انسانی و ساختار سازمانی خاص و مستقلى را به این امر مهم اختصاص داده اند.

با عنایت به این که در شرایط کنونی بانکهای معتبر خارجی قبل از ایجاد روابط بانکی با بانکهای طرف مقابل موضوع جایگاه و کیفیت مدیریت ریسک رعایت قوانین و مقررات را مورد توجه قرار میدهند و در برقراری هرگونه ارتباط بانکی خواهان تکمیل و پاسخگویی به مجموعه ای از پرسشها توسط بانک طرف مقابل در خصوص نحوه مدیریت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات و تأیید آن توسط مدیر ارشد مربوط هستند اقتضاء می نمود اقدامات و تدابیر لازم برای ایجاد زیر ساختهای مناسب با هدف انطباق شبکه بانکی کشور با الزامات بین المللی در خصوص موضوع مذکور اتخاذ گردد.

بر همین اساس و به منظور ارتقای رعایت قوانین و مقررات در شبکه بانکی کشور سازگار با استانداردها و رویه های پذیرفته شده بین المللی و در راستای تکمیل ضوابط حاکمیت شرکتی در مؤسسات اعتباری موضوع بخشنامه شماره ۹۶/۵۱۹۳۵ مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۴، تدوین الزامات ناظر بر رعایت قوانین و مقررات در مؤسسات اعتباری در این بانک در دستور کار قرار گرفت و با بهره گیری از آخرین استانداردها و اسناد منتشره بین المللی در این رابطه و نظر خواهی و مشاوره با صاحب نظران داخلی و خارجی مقررات ناظر بر رعایت قوانین و مقررات در مؤسسات اعتباری تدوین شد و در یک هزار و دویست و سی و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۷/۱۱ شورای پول و اعتبار در ۲۹ ماده و ۳ تبصره به تصویب رسید.

شایان ذکر است در این دستورالعمل هیات مدیره مؤسسه اعتباری موظف شده به منظور انجام صحیح و دقیق مسئولیت خود در خصوص نظارت بر کفایت و اثربخشی مدیریت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات کمیته رعایت قوانین و مقررات را ایجاد نماید. همچنین هیات مدیره موظف است نسبت به ایجاد واحد دائمی رعایت قوانین و مقررات در ساختار سازمانی مؤسسه اعتباری متبوع خود اقدام نماید واحد رعایت قوانین و مقررات وظیفه مدیریت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات در مؤسسه اعتباری را بر عهده دارد واحد رعایت قوانین و مقررات مؤسسه اعتباری باید از اختیارات کافی جایگاه سازمانی مناسب استقلال و دسترسی به هیات مدیره برخوردار باشد. مدیر عامل مدیران اجرایی و کارکنان مؤسسه اعتباری باید استقلال واحد رعایت قوانین و مقررات را مورد توجه قرار داده و از دخالت در وظایف آن خودداری نمایند.

علاوه بر آن بر اساس دستورالعمل مذکور هیات مدیره مؤسسه اعتباری موظف است یک نفر را به عنوان مدیر ارشد رعایت قوانین و مقررات با مسئولیت کامل و اختیارات لازم برای اداره واحد رعایت قوانین و مقررات و اجرای وظایف محوله منصوب و برای تأیید به بانک مرکزی معرفی نماید مدیر ارشد رعایت قوانین و مقررات باید واجد مهارت های لازم برای نظارت بر فعالیتهای واحد رعایت قوانین و مقررات بوده و وظایف آن با وظایف سایر واحدهای اجرایی تداخل نداشته باشد؛ همچنین در هر یک از فعالیتهای مربوط به کسب و کار یا واحدهای موجد درآمد فاقد مسئولیت های مدیریتی و مالی باشد و به طور همزمان به عنوان مدیر عامل امور مالی حسابرس ارشد یا سایر اعضای هیات عامل ایفای نقش ننماید.

با عنایت به موارد فوق ضمن ارسال یک نسخه از دستورالعمل رعایت قوانین و مقررات در مؤسسات اعتباری و اعلام این که دستورالعمل مذکور شش ماه پس از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا است خواهشمند است دستور فرمایند ضمن تمهید مقدمات اجرای آن مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶، به تمامی واحدهای آن بانک مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.

مدیریت کل مقررات مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی
اداره مطالعات و مقررات بانکی
عبدالمهدی ارجمند نژاد - حمیدرضا غنی آبادی

دستورالعمل رعایت قوانین و مقررات در مؤسسات اعتباری

«بسمه تعالی»

دستورالعمل رعایت قوانین و مقررات در مؤسسات اعتباری در اجرای مؤثر بند «ب» از ماده (۱۱) قانون پولی و بانکی کشور و به منظور کاهش ریسک های مالی عملیاتی و شهرت ناشی از عدم رعایت قوانین و مقررات در مؤسسات اعتباری دستورالعمل رعایت قوانین و مقررات در مؤسسات اعتباری که از این پس به اختصار «دستورالعمل نامیده میشود به شرح زیر تدوین می گردد:

فصل اول: تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل عناوین ذیل به جای عبارات مربوط به کار میروند

۱-۱- بانک مرکزی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۱-۲- مؤسسه اعتباری بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون و یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت آن بانک قرار دارد. در این دستورالعمل، شعبه بانک خارجی نیز مؤسسه اعتباری محسوب می گردد؛

۱-۳- شعبه بانک خارجی واحد عملیاتی از یک بانک خارجی که با مجوز بانک مرکزی به انجام عملیات مجاز بانکی در جمهوری اسلامی ایران مبادرت می نماید؛

۱-۴- قوانین و مقررات تمامی قوانین مقررات استانداردهای لازم الاجرا برای مؤسسه اعتباری در ایران و کشورهای که مؤسسه اعتباری در آنها دارای واحد مستقل فرعی شعبه و یا دفتر نمایندگی میباشد و همچنین کشورهای که مؤسسه اعتباری به نحوی از انجا در آنها عملیات بانکی انجام می دهد.

1-5- ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات احتمال زبان ناشی از شمول جریمه ها و مجازات های قانونی تنبیهات نظارتی و آسیب به حسن شهرت به دلیل عدم رعایت قوانین و مقررات و سایر الزامات ناظر بر فعالیتهای بانکی مؤسسه اعتباری؛

فصل دوم: مسئولیتهای کلی هیأت مدیره

ماده ۲- هیأت مدیره مؤسسه اعتباری مسئول نظارت بر مدیریت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات است.

ماده ۳- هیأت مدیره مؤسسه اعتباری موظف است خط مشی رعایت قوانین و مقررات را که متضمن اصول کلی فرآیندهای اصلی شناسایی اولویت بندی مدیریت و کنترل ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات و نحوه گزارش دهی است تدوین و تصویب نماید.

ماده ۴- اولویت بندی موارد مشمول رعایت قوانین و مقررات باید با در نظر گرفتن ریسک هایی باشد که مؤسسه اعتباری با آنها مواجه است.

ماده ۵- هیأت مدیره مؤسسه اعتباری موظف است حداقل یک بار در سال کیفیت و نحوه مدیریت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات در مؤسسه اعتباری را ارزیابی نماید.

ماده ۶- هیأت مدیره مؤسسه اعتباری باید از اجرای مؤثر خط مشی رعایت قوانین و مقررات اطمینان حاصل نماید و به هنگام شناسایی موارد نقض خط مشی مذکور اقدامات اصلاحی و انضباطی مناسب را اتخاذ کند.

ماده ۷- هیأت مدیره موظف است به منظور انجام صحیح و دقیق مسئولیت خود در خصوص نظارت بر کفایت و اثر بخشی مدیریت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات کمیته رعایت قوانین و مقررات را ایجاد نماید.

ماده ۸- رئیس کمیته رعایت قوانین و مقررات باید از میان یکی از اعضای غیر اجرایی هیأت مدیره انتخاب شود.

ماده ۹- اعضای کمیته رعایت قوانین و مقررات باید حائز شرایط تخصصی لازم که توسط بانک مرکزی تعیین خواهد شد. باشند.

تبصره- اعضای کمیته رعایت قوانین و مقررات نباید در بیش از یک مؤسسه اعتباری عضو کمیته مذکور باشند.

ماده ۱۰- هیأت مدیره موظف است نسبت به ایجاد واحد دائمی رعایت قوانین و مقررات اقدام نماید. واحد رعایت قوانین و مقررات وظیفه مدیریت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات در مؤسسه اعتباری را بر عهده دارد.

ماده ۱۱- هیأت مدیره موظف است وظایف واحد رعایت قوانین و مقررات را از وظایف واحد حسابرسی داخلی و بازرسی

به طور شفاف تفکیک نماید واحد حسابرسی داخلی باید در چهارچوب برنامه ها و رویه های حسابرسی داخلی از کفایت و اثر بخشی مدیریت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات اطمینان حاصل نماید.

ماده ۱۲- هیأت مدیره موظف است یک نفر را به عنوان مدیر ارشد رعایت قوانین و مقررات با مسئولیت کامل و اختیارات لازم برای اداره واحد رعایت قوانین و مقررات و اجرای وظایف محوله منصوب و برای تأیید به بانک مرکزی معرفی نماید.

فصل سوم: ویژگیها و وظایف واحد رعایت قوانین و مقررات

۳-۱- ویژگیهای واحد رعایت قوانین و مقررات

ماده ۱۳- واحد رعایت قوانین و مقررات مؤسسه اعتباری باید از اختیارات کافی جایگاه سازمانی مناسب استقلال و دسترسی به هیأت مدیره برخوردار باشد مدیر عامل مدیران اجرایی و کارکنان مؤسسه اعتباری باید استقلال واحد رعایت قوانین و مقررات را مورد توجه قرار داده و از دخالت در وظایف آن خودداری نمایند.

ماده ۱۴- کارکنان واحد رعایت قوانین و مقررات نباید هیچ گونه وظیفه دیگری در مؤسسه اعتباری بر عهده داشته باشند.

ماده ۱۵- واحد رعایت قوانین و مقررات باید به همه اطلاعات در واحدهای مختلف مؤسسه اعتباری در چهارچوب خط مشی و شرح وظایف خود دسترسی داشته باشد.

ماده ۱۶- واحد رعایت قوانین و مقررات مؤسسه اعتباری باید دارای منابع کافی بودجه نیروی انسانی و تجهیزات و امکانات نرم افزاری و سخت افزاری جهت انجام مؤثر مسئولیتهای خود باشد.

ماده ۱۷- کارکنان واحد رعایت قوانین و مقررات باید دارای صلاحیت و تجربه لازم برای اجرای وظایف شان باشند. مهارتهای حرفه ای کارکنان به ویژه از نظر آگاهی در زمینه تغییرات قوانین و مقررات حوزه فعالیت مؤسسه اعتباری باید به کمک آموزش ادواری و نظام مند حفظ شود.

۳-۲- وظایف واحد رعایت قوانین و مقررات

ماده ۱۸- واحد رعایت قوانین و مقررات موظف به ابلاغ و حصول اطمینان از استقرار و اجرای خط مشی رعایت قوانین و مقررات در تمامی سطوح مؤسسه اعتباری از جمله واحدهای مستقل فرعی و شعب خارج از کشور آن میباشد.

ماده ۱۹- واحد رعایت قوانین و مقررات در صورت مشاهده هرگونه موارد عدم رعایت قوانین و مقررات در چهارچوب خط مشی مصوب هیأت مدیره رهنمودها و توصیه های لازم را جهت رفع نواقص و موارد مزبور به واحد اجرایی مربوط و در صورت نیاز به مدیر عامل ارایه نماید.

تبصره- در ارتباط با آن دسته از موارد عدم رعایت قوانین و مقررات که ارایه رهنمود و توصیه در خصوص آنها منجر به بروز مفسده هایی خواهد شد صرفاً بر اساس ماده (۲۰) عمل می شود.

ماده ۲۰- واحد رعایت قوانین و مقررات باید هر گونه موارد مهم عدم رعایت قوانین و مقررات در چهارچوب خط مشی رعایت قوانین و مقررات حتی در خصوص مصوبات و تصمیمهای هیأت مدیره را در اسرع وقت به کمیته رعایت قوانین و مقررات و هیأت مدیره مؤسسه اعتباری گزارش نماید.

ماده ۲۱- واحد رعایت قوانین و مقررات باید در خصوص وضعیت و کیفیت رعایت قوانین و مقررات در مؤسسه اعتباری گزارشهای دوره ای را به کمیته رعایت قوانین و مقررات و هیأت مدیره ارایه دهد.

ماده ۲۲- واحد رعایت قوانین و مقررات باید برای اجرای وظایف خود در خصوص هر یک از موضوعات رعایت قوانین و مقررات به ویژه مقررات احتیاطی و الزامات مربوط به مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم جرایم مالی و تحریمهای بین المللی شاخصها و شیوه نامه هایی تدوین و به تصویب هیأت مدیره برساند.

ماده ۲۳- واحد رعایت قوانین و مقررات باید در خصوص رعایت قوانین و مقررات و سایر الزامات مربوط به فعالیت های مؤسسه اعتباری به هیأت مدیره کمیته رعایت قوانین و مقررات مدیر عامل و مدیران اجرایی نظر مشورتی و توصیه های لازم را ارایه نماید.

ماده ۲۴- مؤسسه اعتباری موظف است بر اساس سرفصلهای اعلامی واحد رعایت قوانین و مقررات برنامه های آموزشی لازم در خصوص مباحث مرتبط با رعایت قوانین و مقررات را به کارکنان مؤسسه اعتباری ارایه نماید.

ماده ۲۵- واحد رعایت قوانین و مقررات باید در راستای اجرای صحیح قوانین و مقررات رهنمودهای لازم را به کارکنان مؤسسه اعتباری ارایه نموده و نیز به عنوان مرجعی برای پاسخ گویی به سوالات کارکنان عمل نماید.

فصل چهارم: ویژگیها و وظایف مدیر ارشد رعایت قوانین و مقررات

ماده ۲۶- مدیر ارشد رعایت قوانین و مقررات باید واجد شرایط و ویژگی های زیر باشد:

۶-۲-۱- مهارتهای لازم برای نظارت بر فعالیتهای واحد رعایت قوانین و مقررات؛

۶-۲-۲- دارای استقلال بوده و وظایف آن با وظایف سایر واحدهای اجرایی تداخل نداشته باشد؛

۶-۲-۳- در هر یک از فعالیتهای مربوط به کسب و کار یا واحدهای موجد درآمد فاقد مسئولیت های

۶-۲-۴- به طور همزمان به عنوان مدیر عامل مدیر امور مالی حسابر اس ارشد یا سایر اعضای هیأت

۲۶-۲- دارای استقلال بوده و وظایف آن با وظایف سایر واحدهای اجرایی تداخل نداشته باشد؛

۲۶-۳- در هر یک از فعالیتهای مربوط به کسب و کار یا واحدهای موجد درآمد فاقد مسئولیت های مدیریتی و مالی باشد؛

۶-۲-۴- به طور همزمان به عنوان مدیر عامل مدیر امور مالی حسابر اس ارشد یا سایر اعضای هیأت عامل ایفای نقش ننماید.

ماده ۲۷- عزل و نصب مدیر ارشد رعایت قوانین و مقررات باید به پیشنهاد کمیته رعایت قوانین و مقررات و با تأیید هیأت مدیره و بانک مرکزی انجام گردد. عملکرد حقوق و مزایای مدیر ارشد رعایت قوانین و مقررات باید به پیشنهاد کمیته رعایت قوانین و مقررات در هیأت مدیره بررسی و اتخاذ تصمیم گردد.

تبصره- در صورتی که مدیر ارشد رعایت قوانین و مقررات در انجام وظایف خود قصور نماید، هیأت مدیره موظف است پس از دریافت دستور بانک مرکزی مبنی بر برکناری وی نسبت به جایگزینی فرد جدید اقدام نماید.

ماده ۲۸- مدیر ارشد رعایت قوانین و مقررات مسئولیت کلی هماهنگی شناسایی و مدیریت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات در تمامی سطوح مؤسسه اعتباری را بر عهده داشته و باید از پایش منظم و پیوسته رعایت قوانین و مقررات در مؤسسه اعتباری اطمینان حاصل نماید.

فصل پنجم: الزامات گزارش دهی رعایت قوانین و مقررات

ماده ۲۹- گزارش واحد رعایت قوانین و مقررات به هیأت مدیره و کمیته رعایت قوانین و مقررات باید حداقل در بردارنده موارد زیر باشد:

۲۹-۱- نتایج ارزیابی ها و بررسیهای به عمل آمده در طی دوره با تأکید بر تغییرات کلیدی در وضعیت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات در مؤسسه اعتباری و نیز حوزه ها و موضوع هایی که به توجه ویژه و بیشتر هیأت مدیره نیاز دارند؛

۲۹-۲- خلاصه ای از موارد عدم رعایت قوانین و مقررات و نیز نقصهای مدیریت ریسک عدم رعایت قوانین و مقررات در بخشهای مختلف مؤسسه اعتباری؛

۲۹-۳- ارزیابی آثار موارد عدم رعایت قوانین و مقررات اعم از مالی و غیر مالی بر مؤسسه اعتباری؛ (نظیر جرایم اقدامات اداری اقدامات انضباطی و سایر اقدامات اتخاذ شده در خصوص مؤسسه اعتباری و کارکنان آن توسط بانک مرکزی)؛

۲۹-۴- توصیه جهت انجام اقدامات اصلاحی شامل اقدامات انضباطی در خصوص موارد عدم رعایت؛

۲۹-۵- پیشینه ای از اقدامات اصلاحی انجام شده و ارزیابی کفایت و اثر بخشی اقدامات مزبور؛

۲۹-۶- یافته ها و مشاهدات مربوط به فرهنگ رعایت قوانین و مقررات که در تمام و یا بخشی از مؤسسه اعتباری وجود داشته و میتواند منجر به افزایش موارد رعایت قوانین و مقررات شود.

«دستورالعمل رعایت قوانین و مقررات در مؤسسات اعتباری» در (۲۹) ماده و (۳) تبصره در یک هزار و دویست و سی و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۷/۱۱ شورای پول و اعتبار به تصویب رسید و شش ماه پس از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا بوده و از تاریخ لازم الاجرا شدن این دستورالعمل ضوابط و مقررات مغایر با آن منسوخ می گردد.

<https://ravihesab.com>

مؤسسه آموزشی راوی حساب